

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УКРАЇНСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ПО «ПЗВО «УУОЗ»

Світлана КОРЕЦЬКА

«20» травня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право»

Спеціальність: D3 «Менеджмент»

Кропивницький – 2026

Робоча програма навчальної дисципліни « економічної теорії» складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Менеджмент персоналу» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», спеціальності D3 «Менеджмент».

Розробники: Корецький М.Х., доктор наук з державного управління, професор.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Менеджмент персоналу».

Протокол № 01 від 15 травня 2026 року

Завідувач кафедри

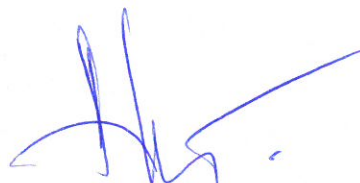

М.Х. Корецький

«15» травня 2026 року

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Менеджмент персоналу» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», спеціальності D3 «Менеджмент».

Гарант освітньої програми

М.Х. Корецький

«15» травня 2026 року

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика
Вид дисципліни	Нормативна
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Денна
Загальний обсяг кредитів ЄКТС /годин	4 кредити /120 годин
Курс	перший
Семестр	перший
Кількість змістовних модулів	3
Обсяг кредитів	8
Обсяг годин, у тому числі:	240
аудиторні	96
Самостійна робота	144
Форма підсумкового контролю	Екзамен

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» полягає у набутті майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формуванні у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчанні їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Завдання навчальної дисципліни: науково обґрунтувати загальні економічного життя суспільства; розкрити закономірності розвитку суспільного виробництва; з'ясувати механізм дії економічних законів і механізм використання їх людьми у процесі господарської діяльності; набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**.

Загальні:

1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні (фахові компетентності):

Здатність визначати перспективи розвитку організації.

Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності

Необхідні навички для вивчення дисципліни: володіння текстовими редакторами, вміння розраховувати та пояснювати основні статистичні показники (величини порівняння, величини динаміки, середні величини), необхідні навички самостійної пошукової роботи в мережі Інтернет.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Економічна теорія»:

ДРН 1. використовувати економічні знання для прийняття раціональних економічних рішень і здійснення майбутніх соціальних і професійних ролей;

ДРН 2. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень;

ДРН 3. аргументувати власну позицію в ході обговорення економічних проблем;

ДРН 4. відшукувати потрібну інформацію в друкованих та електронних джерелах, аналізувати, систематизувати, розуміти, тлумачити та використовувати її для вирішення наукових і прикладних завдань;

ДРН 5. володіти державною та іноземною мовами на рівні, достатньому для усного і письмового професійного спілкування та презентації результатів власних досліджень.

ДРН 6. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Аудиторні заняття			Самостійна робота
	лекції	практичні	інші	
Обсяг, годин	48	48	-	144
Разом	240			

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні економічного розвитку

Тема 1. Економічна теорія як наука: зміст та напрями розвитку

Економіка як об'єкт дослідження економічних наук. Предмет економічної теорії. Методологія економічної теорії. Функції економічної теорії. Взаємозв'язок економічної теорії, економічної політики і права. Зародження економічних знань. Меркантилізм, класична політична економія, марксистська політична економія. Основні напрями сучасної економічної науки. Розвиток економічної думки в Україні. Функції економічної теорії. Методи дослідження економічних процесів та явищ. Методи пізнання економічних процесів і явищ. Загальнонаукові та специфічні методи. Економічна безпека.

Тема 2. Економічні потреби та виробничі можливості

Економічні потреби та ресурси. Потреби як рушійні сили економічного розвитку. Безмежність потреб. Корисність блага. Гранична корисність. Закон

спадної граничної корисності. Економічні інтереси. Виробництво. Виробничі ресурси. Фактори виробництва. Засоби виробництва. Предмети праці. Засоби праці. Земля як фактор виробництва. Праця. Види потреб. Закон зростання потреб. Економічні ресурси та їх види. Вибір альтернативних можливостей використання ресурсів. Крива виробничих можливостей.

Виробництво та його основні ресурси (фактори). Межа виробничих можливостей та проблема економічного вибору. Результат та ефективність виробництва. Капітал. Реальний капітал. Підприємницький хист. Базові та інші фактори сучасного виробництва. Інфраструктура. Обмеженість виробничих ресурсів. Економічний вибір. Виробничі можливості. Крива виробничих можливостей. Альтернативна ціна. Закон зростаючих альтернативних витрат. Абсолютна оцінка результату виробництва. Некономічна та економічна організація виробництва. Результативність виробництва. Економічна ефективність (продуктивність).

Тема 3. Відносини власності та економічні системи

Власність як політико-економічний термін. Власність як юридично-правовий термін. Право власності. Володіння. Розпорядження. Користування. Об'єкти і суб'єкти власності. Типи, види і форми власності. Націоналізація і приватизація. Реституція і реприватизація. Суспільно-економічна система. Економічна формація. Цивілізація. Традиційна економіка. Командна економіка. Вільний ринок. Змішана економіка. Ліберальна ринкова економіка. Соціальна ринкова економіка. Корпоративна економіка. Перехідна економіка.

Тема 4. Форми суспільного виробництва

Еволюція форм господарства. Натуральне виробництво: сутність і риси. Товарне виробництво: сутність, умови виникнення, розвиток та форми. Суперечності товарного виробництва. Товарна форма виробленого продукту та послуг. Споживна вартість і вартість товару. Мінова вартість. Теорії вартості та їх різновиди: теорія трудової вартості, теорія граничної корисності, теорія факторів виробництва, неокласична теорія вартості. Закон вартості: сутність, механізм його дії та функції. Особливості дії закону вартості за сучасних умов. Теорії вартості: зміст, підхід до визначення величини вартості. Еволюція товарного виробництва, його характеристика в сучасних умовах.

Тема 5. Сутність грошей: еволюція та грошовий обіг

Становлення та еволюція грошових відносин. Історія розвитку грошей. Концепції походження грошей: раціоналістична, еволюційна, функціональна. Функції грошей. Еволюція і форми грошей. Грошовий обіг і його закони. К. Маркс, І. Фішер та сучасні економісти про закони грошового обігу. Поняття

інфляції. Грошова система та її елементи. Основні типи грошових систем. Характеристика законів грошового обігу. Грошова маса і швидкість обігу грошей. Типи грошових систем. Зміцнення національної валюти – чинник гарантування економічної безпеки.

Тема 6. Ринок і ринкова економіка. Конкуренція і монополія

Сутність ринку. Об'єктивні умови його виникнення та характерні риси. Структура ринку. Класифікація та види ринків. Конкуренція та її роль у функціонуванні ринку. Види конкуренції. Досконала і недосконала конкуренція. Нецінова конкуренція. Захист конкуренції від монополії. Антимонопольне законодавство. Функції ринку. Недоліки ринкового механізму і необхідність державного регулювання. Моделі ринкової економіки.

Сутність конкуренції. Способи конкурентної боротьби. Види конкуренції. Конкуренція і монополія. Методи конкурентної боротьби. Цінова та нецінова конкуренція. Форми конкуренції та моделі ринків (чиста конкуренція, монополістична конкуренція, олігополія, чиста монополія). Держава як регулятор конкурентних відносин Антимонопольне законодавство України.

Змістовий модуль 2. Функціонування ринкової економіки

Тема 8. Підприємництво. Сутність підприємницької діяльності

Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин. Домогосподарство як економічний суб'єкт. Соціально-економічні функції домогосподарств. Поведінка домогосподарств (споживачів) на ринку товарів та послуг. Рациональний споживчий вибір. Корисність: поняття, тенденції розвитку. Бюджетна лінія. Крива байдужості. Рівновага споживача.

Сутність та об'єктивні умови підприємницької діяльності. Підприємство (фірма) – основна ланка економіки, його основні риси. Основні види підприємств та форми їх об'єднань. Фонди підприємств: сутність та структура. Кругообіг та обіг фондів, показники їх ефективного використання. Управління підприємством (фірмою) в умовах ринку. Менеджмент та маркетинг.

Теорії фірми. Нова фірма. Функції фірми. Зовнішнє та внутрішнє середовище фірми. Види фірм (підприємств). Ресурси фірми. Капітал фірми: сутність, структура, кругооборот. Рівновага фірми як виробника. Управління фірмою. Менеджмент та його основні функції. Маркетингова діяльність фірми: сутність, види, мета.

Тема 9. Сутність капіталу. Витрати виробництва і прибуток

Сутність капіталу, його різновиди. Витрати виробництва. Собівартість. Формування витрат виробництва в сучасних умовах. Витрати виробництва у короткостроковому та довгостроковому періодах. Прибуток. Рентабельність.

Шляхи зниження витрат виробництва. Сутність капіталу, його різновиди. Витрати виробництва. Собівартість. Формування витрат виробництва в сучасних умовах. Витрати виробництва у короткостроковому та довгостроковому періодах. Прибуток. Рентабельність. Шляхи зниження витрат виробництва.

Тема 10. Ринок праці. Заробітна плата

Заробітна плата. Економічна природа заробітної плати. Ринок праці. Організаційні форми та системи заробітної плати. Сутність відносин найму робочої сили. Базова (конкурентна) модель ринку праці. Асиметрія на ринку праці. Заробітна плата як регулятор ринку праці. Організація оплати праці в Україні. Номінальна і реальна заробітна плата. Диференціація рівнів заробітної плати між країнами.

Тема 11. Ціноутворення. Попит та пропозиція як елемент ринкових відносин

Закон попиту. Крива попиту. Цінова еластичність попиту. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Цінова еластичність пропозиції. Врівноважуюча функція ціни. Ціна рівноваги. Кон'юнктура ринку. Ціна як економічна категорія, її функції. Ціноутворення. Види цін, методи їх формування.

Механізм ринкового саморегулювання: попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція. Попит. Крива попиту. Закон попиту. Пластичність попиту. Пропозиція. Крива пропозиції. Закон пропозиції. Еластичність пропозиції. Ринкова ціна. Рівноважна ціна, ціна попиту, ціна пропозиції. Функції ціни. Система цін

Тема 12. Менеджмент і маркетинг

Суть менеджменту. Функції та технологія менеджменту. Основні засади керівництва та лідерства. Стилi керівництва. Суть маркетингу фірми. Основні елементи та комплекс маркетингу. Характеристики елементів комплексу маркетингу. Маркетингове середовище та особливості його аналізу. Інструменти дослідження ринку. Сучасні тенденції маркетингу.

Тема 13. Система макроекономіки. Основні результати і показники макроекономіки

Суть макроекономіки, її цілі та інструменти. Предмет та основні проблеми макроекономіки. Національний продукт, його сутність, структура та методи обчислення. Валовий національний продукт і валовий внутрішній продукт. Національне багатство: сутність, структура та джерела збільшення. Основні показники ефективності макроекономіки.

Тема 14. Фінансова система. Державний бюджет. Податки

Сутність і функції фінансів. Фінансові відносини, ресурси і системи. Державний бюджет як складова частина фінансової системи. Державні доходи і державні видатки. Фіскальна політика держави. Шляхи збалансування державного бюджету. Державний борг. Управління державним боргом. оподаткування. Форми та види податків і порядок їх стягнення. Банківська система. Страховий ринок.

Тема 15. Кредитно-банківська система

Суть, форми та функції кредиту. Принципи функціонування кредиту. Кредитна система та її структура. Функції банківської системи. Грошово-кредитна політика центрального банку. Механізм функціонування кредитної системи. Цінова і нецінова конкуренція. Державне регулювання. Інвестиційна безпека. Функції центральних банків. Функції комерційних банків, їх організаційна й управлінська структура. Фінансові послуги комерційних банків. Лізинг.

Тема 16. Доходи населення та соціальна політика держави

Основні статті доходів населення. Принципи розподілу доходів населення. Структура та показники доходів населення. Проблеми нерівності доходів та її показники. Прожитковий мінімум. Диференціація доходів населення. Крива Лоренца. Професійні спілки та організації роботодавців на ринку праці. Колективні переговори. Соціальна політика держави. Соціальні гарантії. Соціально-трудова партнерство.

Тема 17. Роль держави в ринковій економіці

Функції держави в ринковій економіці. Форми державного регулювання економіки. Державне регулювання ринкової економіки. Економічна політика: сутність, види, заходи. Соціальна політика держави. Справедливість та соціальний захист. Середній клас як соціальна база ринкових реформ. Соціальна допомога населенню.

Тема 18. Міжнародні економічні відносини

Сутність, структура та закономірності розвитку світового господарства. Поняття світового господарства. Головні сфери світової економіки. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні організації. Економічна глобалізація: сутність та характерні риси.

Інтернаціоналізація економіки як основа формування всесвітнього господарства. Формування інтеграційної стратегії України в умовах

глобалізації. Зовнішньоекономічні зв'язки і проблеми макроекономічної рівноваги. Протекціонізм. Вільна торгівля. Теорія порівняльних переваг. Зовнішньоекономічна політика. Інструменти торгових обмежень.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Основи економічного розвитку						
Тема 1. Економічна теорія як наука: зміст та напрями розвитку	12	2	2			8
Тема 2. Економічні потреби та виробничі можливості	12	2	2			8
Тема 3. Економічна система суспільства	12	2	2			8
Тема 4. Форми суспільного виробництва	12	2	2			8
Тема 5. Сутність грошей: еволюція та грошовий обіг	16	4	4			8
Тема 6. Ринок і ринкова економіка. Конкуренція і монополія	16	4	4			8
Разом за модуль 1	80	16	16			48
Змістовий модуль 2. Мікроекономіка						
Тема 7. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин	12	2	2			8
Тема 8. Підприємництво. Сутність підприємницької діяльності	16	4	4			8
Тема 9. Сутність капіталу. Витрати виробництва і прибуток	12	2	2			8
Тема 10. Ринок праці. Заробітна плата	12	2	2			8
Тема 11. Ціноутворення. Попит та пропозиція як елемент ринкових відносин.	12	2	2			8
Тема 12. Менеджмент і маркетинг	16	4	4			8
Разом за модуль 2	80	16	16			48
Змістовий модуль 3. Макроекономіка						
Тема 13. Система макроекономіки. Національна економіка та оцінка її результатів	12	2	2			8
Тема 14. Фінансова система. Державний бюджет. Податки	16	4	4			8
Тема 15. Кредитно-банківська система	12	2	2			8
Тема 16. Роль держави в ринковій економіці	12	2	2			8
Тема 17. Доходи населення та соціальна політика держави	12	2	2			8
Тема 18. Міжнародні економічні відносини	16	4	4			8
Разом за модуль 3	80	16	16	-	-	48
Разом за семестр	240	48	48	-	-	144

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг, години
ЛЕКЦІЇ			
1	ДРН1, ДРН3, ДРН6	Тема 1. Економічна теорія як наука: зміст та напрями розвитку	2
2	ДРН3, ДРН4, ДРН5	Тема 2. Економічні потреби та виробничі можливості	2
3	ДРН4, ДРН5, ДРН2, ДРН6	Тема 3. Економічна система суспільства	2
4	ДРН1, ДРН2, ДРН4	Тема 4. Форми суспільного виробництва	2
5	ДРН4, ДРН5, ДРН2, ДРН6	Тема 5. Сутність грошей: еволюція та грошовий обіг	4
6	ДРН3, ДРН4, ДРН7	Тема 6. Ринок і ринкова економіка. Конкуренція і монополія	4
7	ДРН3, ДРН1, ДРН5	Тема 7. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин	2
8	ДРН3, ДРН1, ДРН5	Тема 8. Підприємництво. Сутність підприємницької діяльності	4
9	ДРН4, ДРН5, ДРН2, ДРН6	Тема 9. Сутність капіталу. Витрати виробництва і прибуток	2
10	ДРН1, ДРН3, ДРН4	Тема 10. Ринок праці. Заробітна плата	2
11	ДРН2, ДРН4, ДРН3	Тема 11. Ціноутворення. Попит та пропозиція як елемент ринкових відносин.	2
12	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН5	Тема 12. Менеджмент і маркетинг	4
13	ДРН4, ДРН5, ДРН2, ДРН6	Тема 13. Система макроекономіки. Національна економіка та оцінка її результатів	2
14	ДРН2, ДРН5, ДРН4	Тема 14. Фінансова система. Державний бюджет. Податки	4
15	ДРН4, ДРН5, ДРН2, ДРН6	Тема 15. Кредитно-банківська система	2
16	ДРН3, ДРН4, ДРН5	Тема 16. Доходи населення та соціальна політика держави	2
17	ДРН2, ДРН5, ДРН4	Тема 17. Роль держави в ринковій економіці	2
18	ДРН2, ДРН5, ДРН4	Тема 18. Міжнародні економічні відносини	4
Разом			48

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Шифри ДРН	Види та тематика практичних занять	Обсяг, години
Практичні заняття			
1	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 1. Економічна теорія як наука: зміст та напрями розвитку (макс. оцінка 2 бали) 1.1. Економічна теорія як наука: зміст та напрями розвитку 1.2. економічного розвитку та його рушійні сили	2
2	ДРН3, ДРН4, ДРН3, ДРН4	Практичне заняття до теми 2. Економічні потреби та виробничі можливості (макс. оцінка 2 бали) 1. Економічні потреби та інтереси 2. Виробництво та його основні ресурси (фактори) 3 Межа виробничих можливостей та проблема економічного вибору 4 Результат та ефективність виробництва	2
3	ДРН3, ДРН4, ДРН3, ДРН4, ДРН7	Практичне заняття до теми 3. Економічна система суспільства (макс. оцінка 2 бали) 1. Економічні та юридично-правові відносини власності 2. Структура відносин власності 3. Економічна система суспільства та її типи 4. Перехідна економіка	2
4	ДРН3, ДРН1, ДРН5, ДРН5, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 4. Форми суспільного виробництва (макс. оцінка 2 бали) 1. Суспільний поділ праці як економічна основа ефективної організації виробництва 2. Форми організації суспільного виробництва та обміну 3. Товар як економічна категорія	2
5	ДРН5, ДРН3, ДРН6, ДРН1, ДРН4, ДРН6	Практичне заняття до теми 5. Сутність грошей: еволюція та грошовий обіг (макс. оцінка 2 бали) 1. Природа, види та роль грошей 2. Система грошового обігу та її типи 3. Грошова маса та закон грошового обігу 4. Грошові реформи	4
6	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН1, ДРН5	Практичне заняття до теми 6. Ринок і ринкова економіка. Конкуренція і монополія (макс. оцінка 2 бали) 1. Ринок, його функції та умови ефективного функціонування 2. Система ринків та їхня інфраструктура 3. Конкуренція і монополія	4
7	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН1, ДРН4, ДРН6	Практичне заняття до теми 7. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин (макс. оцінка 2 бали) 1. Сутність домогосподарства 2. Ознаки та функції домогосподарства 3. Бюджет домогосподарства	2
8	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 8. Підприємництво. Сутність підприємницької діяльності (макс. оцінка 2 бали) 1. Підприємництво, його функції, фактори та моделі 2. Суб'єкти підприємництва та правові форми організації підприємств	4

		3. Форми об'єднань корпоративних підприємств 4. Взаємодія великого та малого бізнесу	
9	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 9. Сутність капіталу. Витрати виробництва і прибуток (макс. оцінка 2 бали) 1. Капітал як фундаментальна категорія ринкової економіки 2. Капітал підприємства, його джерела та структура 3. Оборот та амортизація капіталу 4. Витрати підприємства, їх економічна природа 5. Доходи та прибуток фірми 6. Економічна ефективність діяльності фірми та її основні показники	2
10	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 10. Ринок праці. Заробітна плата (макс. оцінка 2 бали) 1. Суть та особливості ринку праці 2. Економічна природа заробітної плати 3. Організаційні форми та системи заробітної плати 4. Номінальна і реальна заробітна плата. Диференціація рівнів заробітної плати між країнами	2
11	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 11. Ціноутворення. Попит та пропозиція як елемент ринкових відносин (макс. оцінка 2 бали) 1. Сутність ціни як економічної категорії 2. Ринковий попит та його фактори 3. Ринкова пропозиція та її фактори 4. Закон попиту і пропозиції	2
12	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 12. Менеджмент і маркетинг (макс. оцінка 2 бали) 1. Сутність менеджменту 2. Функції менеджменту 3. Маркетинг та його роль у діяльності сучасного підприємства 4. Інструменти маркетингу в діяльності фірми	4
13	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 13. Система макроекономіки. Національна економіка та оцінка її результатів (макс. оцінка 2 бали) 1. Національна економіка як об'єкт макроекономічного аналізу 2. Національний продукт та проблеми його виміру. Система національного рахівництва 3. Валовий внутрішній продукт. Національний дохід. Національне багатство 4. Ефективність національної економіки та її показники	2
14	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 14. Фінансова система. Державний бюджет. Податки (макс. оцінка 2 бали) 1. Суть та функції фінансів. Фінансова система країни 2. Податки як інструмент регулювання національної економіки 3. Державний бюджет та його дефіцит. Державний борг	4

15	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 15. Кредитно-банківська система (макс. оцінка 2 бали) 1. Генезис банківської справи. Види банків та небанківські кредитно- фінансові інституції 2. Банківська система. Функції та операції банків 3. Банківський механізм емісії кредитних грошей 4. Політика дешевих і дорогих грошей	
16	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 16. Доходи населення та соціальна політика держави (макс. оцінка 2 бали) 1. Принципи розподілу доходів у суспільстві 2. Структура та показники доходів населення 3. Проблема нерівності доходів та її показники 4. Соціальна політика держави. Соціальні гарантії	2
17	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 17. Роль держави в ринковій економіці (макс. оцінка 2 бали) 1. Еволюція наукової думки щодо ролі держави в економіці 2. Принципи втручання держави в ринкову економіку 3. Цілі та інструментарій державного регулювання економіки 4. Теорія суспільного вибору	2
18	ДРН1, ДРН3, ДРН3, ДРН3, ДРН6	Практичне заняття до теми 18. Міжнародні економічні відносини (макс. оцінка 2 бали) 1. Світове господарство як закономірний результат економічного розвитку . 2. Основні теорії міжнародної торгівлі 3. Зовнішньоторговельна політика держави: протекціонізм чи вільна торгівля 4. Міжнародний кредит 5. Міжнародна міграція капіталу та праці 6. Міжнародна економічна інтеграція	4
РАЗОМ			48

САМОСТІЙНА РОБОТА

Зміст самостійної роботи в межах дисциплін «Економічна теорія» визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями.

Самостійна робота над навчальною дисципліною «Економічна теорія» включає:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- підготовка до виступу на практичних заняттях;

- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей.

№	Шифри ДРН	Назва теми	Обсяг, години
1	ДРН1, ДРН3, ДРН7	Тема 1. Економічна теорія як наука: зміст та напрями розвитку	8
2	ДРН3, ДРН7, ДРН6	Тема 2. Економічні потреби та виробничі можливості	8
3	ДРН4, ДРН5, ДРН2, ДРН7	Тема 3. Економічна система суспільства	8
4	ДРН3, ДРН4, ДРН7	Тема 4. Форми суспільного виробництва	8
5	ДРН3, ДРН4, ДРН7	Тема 5. Сутність грошей: еволюція та грошовий обіг	8
6	ДРН3, ДРН4, ДРН7	Тема 6. Ринок і механізм його функціонування	8
7	ДРН3, ДРН4, ДРН7	Тема 7. Конкуренція і монополія в ринковій економіці	8
8	ДРН3, ДРН1, ДРН5	Тема 8. Підприємництво. Домогосподарство. Сутність підприємницької діяльності	8
9	ДРН5, ДРН3, ДРН7, ДРН6	Тема 9. Сутність капіталу. Витрати виробництва і прибуток	8
10	ДРН2, ДРН4, ДРН7	Тема 10. Ринок праці. Заробітна плата	8
11	ДРН5, ДРН7, ДРН3, ДРН6	Тема 11. Ціноутворення. Попит та пропозиція як елемент ринкових відносин.	8
12	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН7	Тема 12. Менеджмент і маркетинг	8
13	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН7	Тема 13. Система макроекономіки. Національна економіка та оцінка її результатів	8
14	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН7	Тема 14. Фінансова система. Державний бюджет. Податки	8
15	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН7	Тема 15. Кредитно-банківська система	8
16	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН7	Тема 16. Доходи населення та соціальна політика держави	8
17	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН7	Тема 17. Роль держави в ринковій економіці	8
18	ДРН1, ДРН4, ДРН6, ДРН7	Тема 18. Міжнародні економічні відносини	8
Разом			144

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання.

Словесні: лекція (інформаційна, проблемна, з елементами бесіди, з розбором конкретних ситуацій), навчальна дискусія.

Наочні: спостереження, ілюстрування.

Практичні: вправи різних типів, ситуативне моделювання.

Репродуктивні: відтворення, бесіда.

Методи за логікою руху змісту навчального матеріалу: дедуктивні, індуктивні, конкретизація.

Методи стимулювання та мотивації навчання: дискусії (пізнавальні, навчальні), аналіз виробничих ситуацій, імітаційні вправи, рольове та ігрове моделювання.

При викладанні навчальної дисципліни використовуються різноманітні технології навчання - як традиційні, так і сучасні (особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні тощо). При цьому навчання є студентсько-орієнтованим та здійснюється через активну практичну діяльність, зокрема, для активізації освітнього процесу передбачено застосування проблемних лекцій, ділових ігор, занять-дискусій тощо.

Лекції органічно поєднуються не лише з практичними заняттями, а й із самостійною роботою, яка полягає в самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, підготовці до практичних занять, пошуку необхідної інформації, підборі та огляді літературних джерел за заданою тематикою тощо.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- поточне опитування на практичних заняттях;
- виконання контрольних тестувань на платформі moodle;
- виконання самостійних завдань з розгорнутою відповіддю на платформі moodle;
- виконання модульних контрольних робіт;
- екзамен.

Метою проведення поточного контролю результатів вивчення навчальної дисципліни здобувачами є перевірка рівня їх знань, умінь та навичок під час проведення аудиторних занять.

В процесі проведення цього виду контролю, знання здобувачів перевіряються у наступних аспектах: 1) ступінь розуміння та засвоєння ними

програмного матеріалу з усіх питань кожної з учбових тем даної дисципліни; 2) ступінь уміння самостійного вивчення літератури, що рекомендована до учбових тем, здатності до критичного аналізу її змісту, систематизації опрацьованого матеріалу та аргументованого формулювати певних узагальнюючих висновків

Форми проведення поточного контролю під час навчальних занять визначає викладач. Такими формами можуть бути тестування, бліц-опитування, контрольна (модульна) робота, Case study, захист результатів виконання групових або індивідуальних аналітично-розрахункових робіт, презентація, есе, колоквиум тощо.

Упродовж семестру здійснюється оцінювання усіх видів робіт, що виконують здобувачі. Індивідуальні завдання самостійної роботи виконуються окремо кожним із них, завдання для роботи в міні-групах передбачають їх виконання командами. Аналітична робота представляється у вигляді доповіді, демонстраційної презентації, захищається на контактному (семінарському) занятті.

Поточний контроль для заочної форм навчання здійснюється на базі платформи Moodle та інших хмарних сервісів синхронного відеозв'язку (Zoom, Google Meet, Teams тощо). Режим проведення – синхронний та асинхронний протягом встановлених для його складання термінів.

Оцінювання усних відповідей здобувачів при їх вибіркового опитуванні на семінарських (практичних) заняттях та оцінювання їх знань, проявлених під час усного дискусійного обговорення вибілковими групами здобувачів кейсів та проблемних питань програмних навчальних тем даної дисципліни чи їх окремих аспектів, здійснюється за шкалою.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання поточних результатів вивчення дисципліни

Можлива максимальна оцінка за певну форму роботи (завдання), балів	Рівень виконання				
	Відмінний	Добрий	Задовільний	Мінімальний	Незадовільний
5	5	4	3	2	0
4	4	3	2	1	0
3	3	-	2	1	0
2	2	-	-	1	0

Модульний контроль здійснюється два рази на семестр на денній формі навчання. Завдання для проведення модульного контролю можуть включати теоретичні питання, тести, розрахункові задачі, міні-кейси.

Ммодульна (контрольна) робота може проводитися у формі:

– письмового тестування; – комп'ютерного тестування (засобами платформи Moodle);

– письмових відповідей на теоретичні питання та/або розв'язування практичних завдань.

Відповідно до навчального плану, завершується дисципліна екзаменом.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Структура підсумкової оцінки за накопичувальною системою з навчальної дисципліни «Економічна теорія»

Види навчальної діяльності здобувача	Розподіл балів
Робота на навчальних заняттях (семінарських, практичних, лабораторних, контактних заняттях, заняттях у дистанційному режимі) <i>18 тем по 2 бали за кожену тему = 35 балів</i>	18 x 2 бали = 35 балів
Виконання модульної роботи	2 x 5 балів = 10 балів
Виконання та захист індивідуального завдання	5 балів
Представлення результатів науково-дослідних робіт здобувача: 1. Участь у олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах. 2. Публікація наукових статей, тез доповіді на конференції.	Додаткові (заохочувальні) бали (до 10 балів)
Виконання завдань екзаменаційної роботи	50 балів
Кількість балів за результатами поточного контролю	50 балів
Підсумкова кількість балів всього з навчальної дисципліни	100 балів

Рівень сформованості знань та навичок студента з навчальної дисципліни як за підсумкового, так і за поточного контролю оцінюють за 100-бальною шкалою з подальшим перерахуванням оцінок в національну (чотирьохбальну) шкалу та шкалу оцінок ECTS. Перерахунок оцінок за 100-бальною шкалою до національної шкали та шкали ECTS здійснюють згідно наступної таблиці 3.

Таблиця 3. – Відповідність оцінок 100-бальної, національної та європейської шкали

Оцінка за національною 4-бальною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно	90-100	A	Відмінно (відмінні знання з незначними помилками у відповідях)
Добре	82-89	B	Дуже добре (добрі знання з декількома помилками у відповідях)
	74-81	C	Добре (добрі знання з рядом помилок у відповідях)
Задовільно	64-73	D	Задовільно (задовільні знання зі значною кількістю недоліків та помилок у відповідях)
	60-63	E	Достатньо (знання задовольняють мінімальним критеріям)
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно (потребується певний час для підготовки до перескладання)
	1-34	F	Незадовільно (обов'язковий повторний курс)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

При вивченні навчальної дисципліни «Економічна теорія» здобувач освіти повинен знати, що її викладання ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичні вказівки, опорні конспекти лекцій; презентаційні матеріали; підручники та навчальні посібники; навчально-методичні посібники; робоча навчальна програма; збірка електронних тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Для процесу навчання необхідні такі програмні та додаткові технічні засоби:

1. Комп'ютерний клас.
2. Підключення до мережі «Інтернет».
3. Обладнання для демонстрації (мультимедійний проектор, інтерактивна дошка).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Гаврилюк В.П. Побережець Т.І. економічної теорії: тренінг-курс: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів неекономічних спеціальностей. Київ : «Колобіг», 2012. 83 с.
2. Економічна теорія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / Талавирия М.П., Побережець Т.І., Болгарова Н.К., Пащенко О.В. та ін. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. 475 с.
3. Економічна теорія в задачах, тестах, вправах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / Талавирия М.П., Побережець Т.І., Болгарова Н.К. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. 328 с.
4. Економічна теорія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів IУ рівня акредитації / Талавирия М.П., Побережець Т.І., Болгарова Н.К., Пащенко О.В. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2014. 475 с.
5. Економічна теорія: практикум-тренінг для студентів вищих навчальних закладів IУ рівня акредитації / Гойчук О.І., Побережець Т.І., Талавирия М.П., Болгарова Н.К. Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. 328 с.
6. Економічна теорія: Навч. посіб. для студентів заочної форми неекономічних напрямків вищих навчальних закладів IV рівня акредитації / Музиченко Т.О., Пащенко О.В. К. ЦП "Компринт", 2014. 241с.
7. Економічна теорія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Талавирия М.П., Бутенко В.М, Болгарова Н.К., Пащенко О.В. – Київ: ЦП "Компринт", 2020. – 485 с.
8. Економічна теорія: практикум для студентів закладів вищої освіти / Талавирия М.П., Болгарова Н.К., Пащенко О.В. Київ: ЦП "Компринт", 2020. 356с.

Додаткова література

1. Блауг, Марк Економічна теорія в ретроспективі : Пер. з англ. / М.Блауг. - К.: Вид-во Соломії Павличко "", 2001. - 670 с.
2. Економічна теорія : навчальний посібник / Н.П. Мацелюх, Л.М. Касьяненко, І.А. Максименко, М.М. Теліщук [та 8 інших] ; Університет державної фіскальної служби України. - Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2019. - 477 сторінок : рисунки, таблиці, схеми.
3. Економічна теорія : підручник / В.Г. Чепінога ; Міністерство освіти і науки України. - Київ : Юрінком Інтер, 2019. - 653 сторінки : схеми, таблиці.

4. Пікетті, Тома. Капітал у ХХІ столітті = Capital in the twenty-first century / Тома Пікетті ; переклад з англійської Наталії Палій. - Київ : Наш формат, 2016. - 693 с. : іл., табл.

5. Геращенко, Олексій Леонідович. Економіка ХХІ: країни, підприємства, людини / Олексій Геращенко. - Київ : Довженко букс, 2016. - 303 с.

Електронні ресурси

1. Урядовий портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Міністерство розвитку економіки [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>

<http://www.busintss.kitv.ua/>

<http://www.intellect.org.ua/>

<http://www.finance.com.ua/>

<http://www.liga.kiev.ua/>